

Udskrift af dombogen**DOM**

afsagt den 14. januar 2011 i sag nr. BS 3-1043/2010:

Forbundet Træ-Industri-Byg i Danmark
som mandatar for

Sagsøger

Adresse 1

9800 Hjørring

mod

Sagsøgte

Adresse 2

By 1

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2.

Indledning samt parternes påstande og anbringender:

Den 1. september 2009 kom [redacted] Sagsøger til skade med sin højre skulder ved et fald fra et stillads, medens sagsøgeren arbejdede som tømrer ansat ved [redacted] Sagsøgte. Den 24. februar 2010 opsagde sagsøgte sagsøgeren til fratrædelse den 26. februar 2010 på grund af arbejdsmangel. Den 22. juli 2010 traf Arbejdsskadestyrelsen afgørelse om, at ulykken den 1. september 2009 er anerkendt som arbejdsskade. Arbejdsskadestyrelsen vurderede samtidig sagsøgerens men efter arbejdsskaden til 5%. Sagsøgeren, der mener, at sagsøgte er erstatningsansvarlig for sagsøgerens skade, har den 25. juni 2010 anlagt denne sag, hvorunder sagsøgeren har nedlagt endelig påstand om, at sagsøgte tilpligtes at betale 242.542,47 kr. med rente efter erstatningsansvarsloven § 16, af 98.200,55 kr. fra den 3. april 2010, sædvanlig procesrente af 92.118,42 kr. fra sagens anlæg, af 8.383,92 kr. fra indgivelse af replik den 18. oktober 2010 og af 43.839,58 kr. fra indgivelse af påstandsdokument den 25. november 2010.

Sagsøgeren har til støtte herfor gjort gældende, at sagsøgte som arbejdsgiver har tilsidesat arbejdsmiljølovens §§ 15, 16, 17, 38, 42, og 45, med tilhørende bestemmelser ved ikke at sikre, at arbejdet var planlagt, tilrettelagt og udført sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder blandt andet ved ikke at have sikret, at der blev anvendt en forsvarlig adgangsvej op på og ned fra stilladset. Sagsøgte burde have sikret, at der som adgangsvej blev benyttet en trappe, der kunne være fastmonteret på stilladset. Hvis sagsøgeren ikke havde været udsat for arbejdsulykken, ville han forventeligt have haft et job som tømrer og til en tilsvarende løn, uanset om han var blevet opsagt af

sagsøgte eller ej. En eventuel usikkerhed herom må komme sagsøgte som ansvarlig for skaden til skade. Hvis retten ikke finder, at sagsøgte er berettiget til den fulde opgjorte tabte arbejdsfortjeneste ud fra en usikkerhed om sagsøgerens ansættelsesmuligheder, bør den tabte arbejdsfortjeneste fastsættes skønsmæssigt.

Sagsøgte har påstået frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af 160.074,46 kr.

Sagsøgte har til støtte for sin principale påstand gjort gældende, at sagsøgeren ikke har bevist, at sagsøgte har handlet erstatningsansvarspådragende, idet arbejdsopgaven i form af op- og nedstigning fra et knapt 1 meter højt stillads var en ukompliceret og velkendt arbejdsopgave for sagsøgeren, og at op- og nedstigning på den anvendte måde må anses for en normal og sædvanligvis også sikker måde at stige op på og ned fra et lavt stillads på. Arbejdet var derfor tilrettelagt sikkerhedsmæssigt forsvarligt, og den pågældende arbejdsopgave forudsatte ikke nærmere instruktion eller tilsyn.

Sagsøgte har til støtte for sin subsidiære påstand gjort gældende, at sagsøgeren uanset skadens indtræden ville være blevet opsagt den 26. februar 2010 på grund af arbejdsmangel, og at sagsøgeren har bevisbyrden for, at han ville have haft indtægtsgivende arbejde efter den 26. februar 2010, selvom skaden ikke var indtrådt. Sagsøgeren har ikke løftet denne bevisbyrde. Sagsøgeren havde forud for ansættelsen hos sagsøgte den 18. august 2009 været arbejdsløs i hele 2009 svarende til næsten 9 måneder. Arbejdsløsheden inden for sagsøgerens fag var fra februar 2009 til februar 2010 steget 6% og fra marts 2009 til marts 2010 steget 4,9 % i Nordjylland. Arbejdsløsheden var inden for sagsøgerens fagområde i februar 2010 18,3 % og i marts 2010 19,6 % i Nordjylland.

Parterne har tilkendegivet, at de er enige om de beløbsmæssige opgørelser i sagen, herunder den beløbsmæssige opgørelse af sagsøgtes subsidiære påstand.

Forklaringer:

Sagsøgeren har forklaret, at han blev uddannet som tømrer i oktober 1969. Han blev ansat hos sagsøgte i august 2009. Han kom til skade ca. 14 dage efter ansættelsen. Sagsøgeren og sagsøgte var de to eneste ansatte i virksomheden. Der blev ansat en ny mand få dage efter sagsøgerens tilskadekomst. På skadestidspunktet var sagsøgeren ved at opsætte lægter under loftet til ekstra isolering i en tilbygning. Sagsøgeren og sagsøgte var begge på arbejdspladsen, hvor sagsøgeren havde arbejdet i hele den periode, han havde været ansat hos sagsøgte. Lægterne skulle skrues fast. Det foregik fra et rullestillads, der var ca. 90 cm højt. Det svarer til lidt mere end køkkenbordshøjde. Rullestilladsets mål var 120 x 2,5 til 3 meter. Der var tale om en arbejdsplatform. Sagsøgeren mener, at det var sagsøgte, der havde samlet

stilladset. Sagsøgeren kom til skade midt ude i rummet. Der var en tre-trins-aluskammel til brug ved op- og nedstigning fra stilladset. Det var en let skammel, der var ca. 75 cm høj. Sagsøgeren syntes nok, at den var stabil at stå på. Der var ingen alternative hjælpemidler i rummet til brug for op- og nedstigning fra stilladset. Man kunne have brugt en wienerstige, som kunne fastgøres til stilladset. Den ville have været mere stabil, og der ville have været noget at holde ved. Der findes også fastmonterede stiger, som kan sættes fast på et rullestillads. Sagsøgte vidste godt, at aluskamlen blev anvendt ved op- og nedstigningen fra stilladset. Sagsøgte havde intet sagt om, at den ikke måtte anvendes dertil. Sagsøgeren mener, at sagsøgte også var oppe på stilladset, idet han hjalp sagsøgeren at opsætte dampspærre. Der var ikke gelænder på stilladset. Underlaget var et jævnt betondæk. Skamlen kunne ikke fastgøres til rullestilladset. Faldet skete ved, at skamlen vippede, da sagsøgeren trådte på den for at komme ned fra stilladset. Det var muligvis, fordi han kom til at træde på kanten af den. Han landede på skamlens kant med skulderen. Faldet skete meget hurtigt. Der kom et 12 x 12 millimeter hul i ledkapslen. Det skyldtes formentligt, at han stødte skulderen ind i skamlens ben. Man kunne ikke have hele foden på skamlen, når man trådte ned på den. Sagsøgeren mener, at faldet ikke var sket, hvis der havde været tale om en fastmonteret stige, eller han havde haft noget at holde fast i. Han er stadig sygemeldt efter skaden. Han er nu i virksomhedspraktik. Det startede med, at han skulle prøve 25 timers arbejde om ugen, men det er allerede blevet nedsat til 15 timer ugentlig, og det er rigeligt for ham. Han har konstante smerter i skulderen. Han får ti smertestillende tabletter om dagen. Med højre arm kan han kun løfte en spand på 6-7 kilo ganske lidt ud fra kroppen. Siden han blev udlært som tømrer, har han altid kunnet skaffe sig arbejde. Han har højst gået ledig i 4 til 6 måneder og kun en til to gange. Når der har været ledighed, har han taget arbejde på Sjælland eller i Norge, Grønland eller Sverige. Det ville han fortsat være villig til. Sagsøgeren har ofte tidligere arbejdet fra et rullestillads. Som regel har det været med anvendelse af en wienerstige som adgang til og fra rullestilladset. Han har også prøvet, at man skulle sætte sig på stilladset og svinge sig op på det. Da sagsøgeren begyndte sin ansættelse hos sagsøgte, manglede han ca. 1000 arbejdstimer i at kunne gå på efterløn. Han talte med sagsøgte om dette. Han sagde, at han overvejede at fortsætte sit arbejdsliv, til han blev 65 år under forudsætning af, at helbredet holdt.

Sagsøgte har forklaret, at han blev udlært som tømrer i 1979 og startede selvstændig virksomhed i 2002. Baggrunden for hans ansættelse af sagsøgeren var, at sagsøgte havde en tilbygning, der skulle gøres færdig. Sagsøgerens arbejdsopgave bestod i at opsætte forskalling til isolering. Det var en ganske almindelig arbejdsopgave, som ikke krævede særlig instruktion. En sådan arbejdsopgave skal altid udføres fra et rullestillads, som kan flyttes med fremad. Den anvendte alustige var magen til den, der ses på det foto, der er fremlagt som bilag 7 i sagen. Der var også to wienerstiger på arbejdspladsen. Sagsøgte mener, at man sædvanligvis bruger det hjælpemiddel, der er tilgængeligt, ved op- og nedstigning fra et rullestillads. Skamlen stod i

rummet. Sagsøgte husker ikke, om der også var en wienerstige i rummet, eller den stod i stuen ved siden af. Sagsøgeren spurgte ikke, hvordan han skulle komme op og ned fra rullestilladset. Der findes ikke fastmonterede stiger til et rullestillads. Sagsøgte har spurgt i flere byggemarkeder, herunder Bygma, herom. Hvis en stige skal fastgøres til et rullestillads, skal det ske ved binding, hvorefter der skal ske opbinding, hver gang stilladset flyttes. Sagsøgte mener ikke, at det er almindeligt, at man instruerer en uddannet tømrer i, hvordan man skal komme op på et 90 cm højt stillads. Sagsøgte ansatte ikke en anden medarbejder, da sagsøgeren blev opsagt. Han ansatte en anden midlertidigt efter sagsøgerens tilskadekomst. Den pågældende blev afskedit i januar 2010. Sagsøgte har ikke siden haft ansatte, idet hans opgaver i virksomheden har passeret med, at han går alene. Han har dog haft en medhjælper på lejebasis i en uge i forbindelse med en tagrenovering. Da sagsøgeren blev ansat, sagde han, at han ønskede at gå på efterløn, når han havde haft det tilstrækkelige antal timer. Efter opsigelsen bad sagsøgeren sagsøgte om at trække opsigelsen tilbage, indtil sagsøgeren kunne gå på efterløn.

Procedure:

Sagsøgeren har til støtte for sin påstand nærmere anført, at der gælder en skærpet culpavurdering angående arbejde i højden. Parterne er enige om, at sagsøgeren ikke fik instruktion. Det må lægges til grund, at den ustabile alustige var eneste adgangsvej til stilladset. Ulykken kunne være undgået ved anvendelse af en wienerstige. Det kan ikke lægges til grund, at sagsøgeren ville være gået på efterløn. Der er ikke grundlag for at antage, at sagsøgeren ikke havde opretholdt sin indtægt, eventuelt ved arbejde i en anden virksomhed, hvis han ikke var kommet til skade.

Sagsøgte har til støtte for sin påstand nærmere anført, at sagsøgeren ikke har bevist, at sagsøgte har handlet ansvarspådragende. Der er ikke sket en overtrædelse af arbejdsmiljølovens regler, og der gælder ikke et objektivt ansvar. Det kræves ikke, at der skal ske instruktion om opstigning på et 90 cm højt stillads over for en medarbejder, der har 30 års erfaring. Alustigen var en forsvarlig adgangsvej, idet den stod på et stabilt og skridsikkert underlag. Sagsøgeren har ikke bevist, at han ville have opretholdt sin indtægt ved anden beskæftigelse efter opsigelsen, hvis han ikke var kommet til skade. Det bemærkes herved, at sagsøgeren havde været arbejdsløs i en længere periode inden sin ansættelse hos sagsøgte.

Rettens begrundelse og resultat:

Det lægges efter parternes forklaringer og sagsøgtens anbringender til grund, at sagsøgte var klar over, at aluminiumsstigen blev anvendt som adgangsvej til stilladset, og at sagsøgte mente, at det var fuldt forsvarligt.

I At-vejledning B.3.1.1 om krav til og brug af transportable stiger fra maj 2002 hedder det i pkt. 5 om opstilling, Fig. 5, blandt andet:

"...

Stiger, der bruges som adgangsvej, skal fastgøres forsvarligt imod udskridning og væltning. ..."

I At-vejledning B.3.2 om opstilling og brug af stilladser fra januar 2006 hedder der i pkt. 3.10 om adgangsveje blandt andet:

"

Der skal etableres forsvarlige og hensigtsmæssigt beliggende adgangsveje i stilladset. ...

Hvor der anvendes stiger - både de stiger, der monteres i stilladssystemet, og transportable anlægsstiger - som adgangsvej, skal de opstilles med en hældning fra 60°-75°, og være sikret mod væltning og udskridning (forskydning), fx ved fastgørelse i anlægsstedet.

..."

Retten finder, at det generelt må anses for forbundet med fare for væltning og udskridning, hvis en person træder ned fra et stillads ved at træde ud på en let aluminiumstrappestige, der ikke er fastgjort. Dette er derfor ikke en forsvarlig adgangsvej. Da sagsøgerens arbejde blev udført med en sådan adgangsvej til stilladset, havde sagsøgte ikke sikret sig, at nedstigningen kunne ske på en sikkerhedsmæssigt forsvarlig måde, og sagsøgte havde ikke planlagt eller tilrettelagt arbejdets udførelse på en sådan måde, at det kunne udføres under tilstrækkeligt betryggende forhold. Sagsøgte er derfor erstatningsansvarlig for den skade, der overgik sagsøgeren ved faldet. Det kan ikke føre til et andet resultat, at der var tale om et lavt stillads, og at sagsøgeren har forklaret, at han tidligere har været ude for, at man skulle skaffe sig adgang til et tilsvarende stillads ved at sætte sig på det og svinge sig op.

Det fremgår af oplysninger fra Beskæftigelsesregion Nordjylland, at ledigheden i Nordjylland var stigende fra midten af 2009 til februar 2010. Det fremgår af sagsøgerens årsopgørelse for 2009, at han i dette år havde indtægter i form af lønindkomst på 13.536 kr. og indkomster i form af pensioner, dagpenge, stipendier mv. på 168.366 kr. Sagsøgeren har i den opgørelse over sin tidligere beskæftigelse, der er fremlagt som bilag 17, oplyst, at det ikke rigtigt ville lykkes ham at finde arbejde sidste år. Retten finder ikke, at sagsøgeren over for disse oplysninger har godtgjort, at han ville have oppbejret arbejdsindtægter, såfremt han ikke var blevet udsat for skaden, også efter det tidspunkt, hvor han blev afskediget fra sin ansættelse hos sagsøgte på grund af arbejdsmangel. Erstatningen fastsættes derfor i overensstemmelse med sagsøgtes subsidiære påstand.

Retten finder, at sagsøgte efter sagens resultat skal betale sagsomkostninger til sagsøgeren, som har fået medhold i sit synspunkt om, at sagsøgte er erstatningsansvarlig. Sagsomkostningerne fastsættes således, at 4.140 kr. vedrører retsafgift og 30.000 kr. vedrører sagsøgerens udgift til advokatbistand inkl. moms.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte skal til **Sagsøger** betale 160.074,46 kr. med rente efter erstatningsansvarslovens § 16, af 98.200,55 kr. fra den 3. april 2010 og sædvanlig procesrente af 61.873,91 kr. fra den 25. november 2010.

I sagsomkostninger skal sagsøgte betale 34.140 kr. til sagsøgeren.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage.

Dommer